

# آمارگیری تأثیرات اجتماعی – اقتصادی، جمعیتی و سلامت روان

## بیماری کووید ۱۹

منتخبی از نتایج آمارگیری در بخش وضع فعالیت اقتصادی

پژوهشکده‌ی آمار

تابستان ۱۴۰۰



# سازمان‌های مشارکت‌کننده در اجرای طرح تأثیرات کووید ۱۹ در ایران

اجرای طرح جامع «تأثیرات اجتماعی- اقتصادی، جمعیتی و سلامت روان بیماری کووید ۱۹» با همکاری

➤ پژوهشکده آمار

➤ مرکز آمار ایران

➤ صندوق جمعیت سازمان ملل، صندوق کودکان سازمان ملل و سایر آژانس‌های مرتبط

➤ دستگاه‌های اجرایی بسته به مورد

• وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی،

• وزارت آموزش و پرورش،

• وزارت امور خارجه،

• سازمان ثبت احوال کشور و ...

بهره‌گیری از

دانش

تخصصی

مشاوران

فنی و

متخصصان

موضوعی در

محورهای

اصلی طرح

# همکاران طرح تأثیرات کووید ۱۹ در ایران

- روشنک علی اکبری صبا (مجری)
- اشکان شباک
- اسعد اله رضایی
- لیدا کلهری ندرآبادی
- محمد شیری
- رسول صادقی
- حسام خدامرادی
- سیاوش مرادآبادی
- مهدی حسینی نژاد
- مریم زنگنه
- ندا مصطفوی
- فاطمه مشایخی
- زهرا نجفی
- طاهره امینی
- بهناز سلمانی
- فرهاد مهران (مشاور)
- طه نورالهی (مشاور)

با سپاس از

- نمایندگان محترم صندوق جمعیت سازمان ملل و صندوق کودکان سازمان ملل
- نمایندگان محترم وزارت امور خارجه
- نمایندگان محترم وزارت آموزش و پرورش، سازمان ثبت احوال کشور و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ریاست محترم و همکاران گرامی مرکز آمار ایران و پژوهشکده‌ی آمار.

# اهداف طرح

---

تهیه شواهدی علمی برای ارائه به برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران به منظور تدوین و بازبینی برنامه‌های شواهدمبنا در پاسخگویی به آثار اجتماعی، اقتصادی کووید ۱۹ با:

- تحلیل توصیفی اطلاعات گردآوری شده از منابع **ثبتی** یا **آمارگیری نمونه‌ای طراحی شده**
- تعیین آسیب‌پذیری گروه‌های مختلف جمعیتی (مانند گروه‌های سنی و جنسی یا گروه‌های اجتماعی-اقتصادی جمعیت) بر مبنای آثار کووید ۱۹.

# آمارگیری نمونه‌ای برای بررسی تأثیرات کووید ۱۹ در ایران

آمارگیری نمونه‌ای ویژه‌ای برای بررسی ویژگی‌ها و تأثیرات بیماری کووید ۱۹ در ۵ محور زیر طراحی شد:

بیماری و فوت

شیوع بیماری کرونا در ایران، سطح و الگوی سنی و جنسی مرگ و میر ناشی از کرونا،

آموزش

تأثیر همه‌گیری کووید ۱۹ بر وضع تحصیلی کودکان ۶ ساله و بالاتر در جامعه،

ازدواج و فرزندآوری

تأثیر همه‌گیری کووید ۱۹ بر وضع ازدواج و فرزندآوری افراد جامعه،

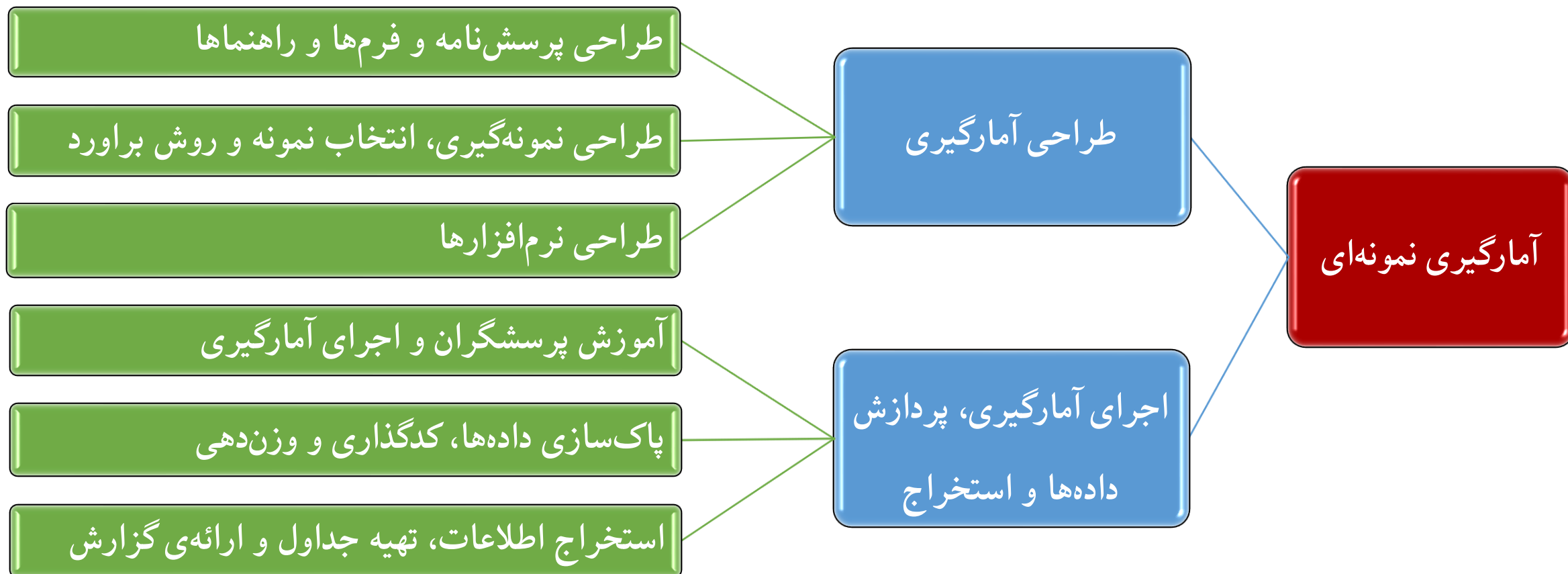
وضع فعالیت

تأثیر همه‌گیری کووید ۱۹ بر وضع فعالیت اقتصادی افراد ۱۸ ساله و بالاتر،

سلامت روان

فشارهای روان‌شناختی افراد ۱۸ ساله و بالاتر جامعه.

# خلاصه‌ای از فرایند آمارگیری نمونه‌ای



# مشخصه‌های آمارگیری نمونه‌ای

---

✓ جامعه‌ی آمارگیری، خانوارهای معمولی ساکن و گروهی کشور.

✓ چارچوب نمونه‌گیری، مجموعه‌ی خانوارهای گروه چرخش آخر در آمارگیری هزینه و درآمد خانوار ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ مرکز آمار ایران تا اعتماد پاسخگویان به ارائه‌ی اطلاعات در مصاحبه‌ی تلفنی با توجه به تجربیات قبلی افزایش یابد.

✓ روش نمونه‌گیری، تصادفی طبقه‌بندی‌شده.

✓ سطح ارائه نتایج، تفکیک‌های جنس، گروه سنی، مناطق شهری، روستایی.

✓ شیوه‌ی گردآوری اطلاعات، مصاحبه تلفنی با خانوارهای منتخب از چارچوب نمونه‌گیری.

✓ زمان اجرای آمارگیری، ۱۰ آذرماه ۱۳۹۹ به مدت یک ماه

✓ اندازه نمونه تعیین‌شده، ۱۵,۰۰۰ خانوار

✓ اندازه نمونه محقق‌شده، ۱۳,۰۱۱ خانوار (نرخ پاسخ حدود ۸۷ درصد)

گزیده‌ای از یافته‌های آمارگیری در محور چهارم

**تأثیر بیماری بر وضع فعالیت افراد ۱۸ساله و بالاتر**





## نکات کلی

- با توجه به اثر آنی شیوع بیماری کووید ۱۹ بر بازار کار در اسفند ۱۳۹۸ و فروردین ۱۳۹۹ (همزمان با نخستین موج بیماری)، آن دوره زمانی به‌عنوان زمان مرجع آمارگیری در نظر گرفته شده است.
- زمان اجرای آمارگیری نیروی کار در ماه میانی هر فصل است.
- اهدافی این آمارگیری متفاوت از آمارگیری نیروی کار بوده است.
- طراحی پرسش‌های این بخش با استفاده از راهنمای سازمان بین‌المللی کار انجام شده است.
- در این آمارگیری از پاسخ‌های نیابتی استفاده نشده، به عبارتی پرسش‌های وضع فعالیت تنها از پاسخگویان آمارگیری (افراد ۱۸ ساله و بالاتر) پرسیده شده است نه همه اعضای خانوار.

# درصد شاغلانی که در نتیجه شیوع بیماری کووید ۱۹ شغل خود را از دست داده‌اند به تفکیک

## منطقه محل سکونت، جنس و وضع شغلی

وضع شغلی			منطقه/جنس	
مزد و حقوق‌بگیری	خود اشتغالی	کل		
۱۰/۸	۱۶/۴	۱۵/۵	کل	
۱۰/۹	۱۸/۱	۱۶/۳	شهری	منطقه محل سکونت
۱۰/۴	۱۱/۹	۱۲/۶	روستایی	
۸/۵	۱۴/۷	۱۵/۰	مرد	جنس
۱۷/۴	۲۴/۷	۱۶/۷	زن	

\* درصدگیری در بین افرادی صورت گرفته است که هنگام آغاز شیوع بیماری در اسفند ۱۳۹۸ شاغل بودند.

# درصد شاغلانی که در نتیجه شیوع بیماری کووید ۱۹ شغل خود را از دست داده‌اند به تفکیک

## منطقه محل سکونت، جنس و وضع شغلی

وضع شغلی			منطقه/جنس	
مزد و حقوق‌بگیری	خود اشتغالی	کل		
۱۰۸	۱۶۴	۱۵۵	کل	
۱۰۹	۱۸۱	۱۶۳	شهری	منطقه محل سکونت
۱۰۴	۱۱۹	۱۲۶	روستایی	
۸۵	۱۴۷	۱۵۰	مرد	جنس
۱۷۴	۲۴۷	۱۶۷	زن	

\* درصدگیری در بین افرادی صورت گرفته است که هنگام آغاز شیوع بیماری در اسفند ۱۳۹۸ شاغل بودند.

# درصد شاغلان خوداشتغالی که در نتیجه شیوع بیماری کووید ۱۹ شغل خود را از دست داده‌اند به

## تفکیک منطقه محل سکونت، جنس و دلایل از دست دادن شغل خوداشتغالی

دلایل از دست دادن شغل خوداشتغالی	کل	منطقه محل سکونت		جنس	
		شهری	روستایی	مرد	زن
کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
★ سفارش دولت به تعطیلی	۲۶۷	۲۷۴	۲۳۵	۲۹۹	۱۷۶
کمبود یا نبود مواد اولیه و سرمایه	۳۳	۳۴	۲۹	۴۵	۰
★★ کمبود یا نبود مشتری یا سفارش	۴۲۳	۴۳۸	۳۶۳	۴۰۴	۴۷۶
عدم امکان تردد در شهر یا بین شهرها و رساندن کالاها یا خدمات به مشتری	۳۱	۲۶	۴۹	۴۲	۰
بیماری شخصی و قرنطینه	۲۶	۲۶	۲۶	۱۹	۴۸
افزایش مسئولیت‌های خانوادگی (مانند نگهداری از اعضای خانوار)	۰/۷	۰	۳/۷	۰/۲	۲/۱
★ عدم اطمینان و ترس از مبتلا شدن به بیماری کووید ۱۹	۱۹/۴	۱۸/۴	۲۳/۱	۱۶/۶	۲۶/۹
سایر دلایل**	۲/۰	۱/۷	۲/۹	۲/۳	۱/۰

\* درصدگیری در بین آن دسته از شاغلان خوداشتغالی صورت گرفته است که دلیل اصلی تصمیم به توقف یا تعطیلی فعالیت خوداشتغالی یا کسب و کار خانوادگی خود را بیان کرده‌اند.

\*\* سایر دلایل مواردی مانند پایان شغل صلی، بیماری، کهولت سن و موارد مشابه را در بردارد.



# درصد شاغلان مزد و حقوق‌بگیری که در نتیجه شیوع بیماری کووید ۱۹ شغل خود را از دست داده‌اند به تفکیک منطقه محل سکونت، جنس و دلایل از دست دادن شغل مزد و حقوق‌بگیری

\* درصدگیری در بین آن دسته از شاغلان مزد و حقوق‌بگیری صورت گرفته است که دلیل اصلی از دست دادن شغل مزد و حقوق‌بگیری خود را بیان کرده‌اند.

\*\* سایر دلایل مواردی مانند بیماری‌های غیر از کووید ۱۹، ورشکستگی، تعطیلی کارگاه، مشکلات شخصی یا خانوادگی، ماهیت کار و از دست رفتن مشتری در اثر شیوع بیماری و موارد مشابه را در بردارد.

جنس	منطقه محل سکونت		کل	دلایل از دست دادن شغل مزد و حقوق‌بگیری		
	زن	مرد			روستایی	شهری
	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	کل	
	۰	۱۰/۹	۲۰/۲	۴/۳	۶/۵	پایان شغل فصلی یا شغل موقت
	۱۹/۹	۱۰/۲	۲۲/۱	۱۲/۹	۱۴/۲	در انتظار تماس برای ادامه‌ی کار
	۱۰/۰	۲۵/۲	۱۸/۳	۱۹/۱	۱۹/۰	اخراج یا تعلیق از کار
	۵۷/۶	۳۸/۰	۳۵/۹	۴۷/۵	۴۶/۰	★ اجبار شخصی برای خروج از کار به علت شیوع بیماری
	۱۲/۵	۱۵/۷	۳/۵	۱۶/۱	۱۴/۴	سایر دلایل**



## درصد شاغلانی که شغل خود را از دست داده و به کار خود بازنگشته‌اند به تفکیک منطقه محل

### سکونت، جنس و وضع شغلی

وضع شغلی			منطقه/جنس	
مزد و حقوق‌بگیری	خود اشتغالی	کل		
۲۲/۵	۱۶/۲	۲۳/۰	کل	
۲۴/۰	۱۷/۴	۲۴/۷	شهری	منطقه محل سکونت
۱۵/۵	۱۱/۵	۱۴/۸	روستایی	
۱۷/۵	۱۴/۳	۱۸/۶	مرد	جنس
۳۳/۳	۲۱/۳	۳۲/۸	زن	

\* درصدگیری در بین آن دسته از شاغلانی صورت گرفته است که شغل خود را از دست داده‌اند.

# درصد شاغلانی که شغل خود را از دست داده و به کار خود بازنگشته‌اند به تفکیک منطقه محل

## سکونت، جنس و وضع شغلی

وضع شغلی			منطقه/جنس	
مزد و حقوق‌بگیری	خود اشتغالی	کل		
۲۲/۵	۱۶/۲	۲۳/۰	کل	
۲۴/۰	۱۷/۴	۲۴/۷	شهری	منطقه محل سکونت
۱۵/۵	۱۱/۵	۱۴/۸	روستایی	
۱۷/۵	۱۴/۳	۱۸/۶	مرد	جنس
۳۳/۳	۲۱/۳	۳۲/۸	زن	

\* درصدگیری در بین آن دسته از شاغلانی صورت گرفته است که شغل خود را از دست داده‌اند.

# درصد شاغلانی که شغل خود را از دست داده و به کار خود بازنگشته‌اند بر حسب وضعیت جستجوی

## کار به تفکیک منطقه محل سکونت و جنس

وضعیت جستجوی کار			منطقه/جنس	
در جستجوی کار نبوده‌اند	در جستجوی کار بوده‌اند	کل		
۱۰/۴	۱۰/۳	۲۳/۰	کل	
۱۱/۷	۱۰/۵	۲۴/۷	شهری	منطقه محل سکونت
۴/۶	۹/۳	۱۴/۸	روستایی	
۵/۶	۱۰/۷	۱۸/۶	مرد	جنس
۲۱/۲	۹/۳	۳۲/۸	زن	

\* درصدگیری در بین آن دسته از شاغلانی صورت گرفته است که شغل خود را از دست داده‌اند.



# درصد شاغلانی که شغل خود را از دست داده و به کار خود بازنگشته‌اند و در جستجوی کار نبوده‌اند

## به تفکیک منطقه محل سکونت و علل عدم جستجوی کار

دلایل عدم جستجوی کار											ویژگی‌های فرد	
سایر**	بی‌نیاز بودن از انجام کار	اشتغال به تحصیل یا آموزش	بیماری شخصی و قرنطینه	عدم اطمینان و ترس از مبتلا شدن به بیماری کووید ۱۹	عدم امکان فعالیت به علت افزایش مسئولیت‌های خانوادگی	تعطیلی بنگاه‌ها یا محل‌های کار مورد نظر	عدم اطمینان نسبت به پیدا کردن کار در شرایط موجود ناشی از شیوع بیماری کووید ۱۹	دلسرد شدن از جستجوی کار، ناامید شدن از پیدا کردن کار	در انتظار پاسخ کارفرما یا در انتظار اعلام نتایج آزمون استخدامی	انتظار برای بهبود شرایط بازار کار		
۷۷	۰/۲	۰/۶	۸۱	۳۱۷	۱۲۳	۲۲	۶/۵	۳۷/۰	۱/۸	۲۶۳	کل	
۵۹	۰/۳	۰/۶	۸/۶	۳۲۹	۱۲/۶	۱/۷	۶/۲	۳۸/۶	۲/۰	۲۵/۳	شهری	منطقه محل سکونت
۲۸/۳	۰	۰	۱/۳	۱۸۸	۹/۴	۷/۶	۱۰/۷	۱۸/۳	۰	۳۸/۵	روستایی	سکونت

\* درصدگیری در بین آن دسته از شاغلانی صورت گرفته است که شغل خود را از دست داده و به کار خود بازنگشته‌اند و در جستجوی کار نیز نبوده‌اند. امکان انتخاب بیش از یک علت برای پاسخگو فراهم بوده.

\*\* سایر دلایل مواردی مانند بیماری، ناتوانی، شرایط خانوادگی و موارد مشابه را در بردارد.



# درصد شاغلانی که شغل خود را از دست داده‌اند به تفکیک منطقه محل سکونت، جنس و گروه‌های

## عمده‌ی فعالیت

گروه‌های عمده‌ی فعالیت				ویژگی‌های فرد	
خدمات	صنعت	کشاورزی	کل		
۲۰/۳	۱۸/۹	۷/۶	۱۵/۵	کل	
۲۰/۵	۱۸/۲	۹/۱	۱۶/۳	شهری	منطقه محل سکونت
۱۸/۷	۲۱/۴	۶/۹	۱۲/۶	روستایی	
۱۷/۱	۱۷/۰	۷/۱	۱۵/۰	مرد	جنس
۲۹/۰	۳۱/۶	۱۲/۴	۱۶/۷	زن	

\* درصدگیری در بین افرادی صورت گرفته است که هنگام آغاز شیوع بیماری در اسفند ۱۳۹۸ شاغل بودند.

## درصد شاغلانی که شغل خود را از دست داده‌اند به تفکیک گروه‌های عمده‌ی شغلی

گروه‌های عمده‌ی شغلی										سطح برآورد	
مشاغل نیروهای مسلح	مشاغل نامشخص یا اظهارنشده	مدیران	متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران	متخصصان	کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری	کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش	کارکنان پشتیبانی دفتری	کارکنان مشاغل ساده	صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط		تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان
۰	۱۰/۳	۱۸/۰	۱۹/۴	۱۷/۶	۵/۷	۲۶/۰	۸/۵	۲۲/۸	۲۱/۲	۲۲/۴	کل

\* درصدگیری در بین افرادی صورت گرفته است که هنگام آغاز شیوع بیماری در اسفند ۱۳۹۸ شاغل بودند

## درصد شاغلانی که شغل خود را از دست داده‌اند به تفکیک گروه‌های عمده‌ی شغلی

گروه‌های عمده‌ی شغلی										سطح برآورد	
مشاغل نیروهای مسلح	مشاغل نامشخص یا اظهارنشده	مدیران	متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران	متخصصان	کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری	کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش	کارکنان پشتیبانی دفتری	کارکنان مشاغل ساده	صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط		تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان
۰	۱۰۳	۱۸۰	۱۹۴	۱۷۶	۵۷	۲۶۰	۸۵	۲۲۸	۲۱۲	۲۲۴	کل

\* درصدگیری در بین افرادی صورت گرفته است که هنگام آغاز شیوع بیماری در اسفند ۱۳۹۸ شاغل بودند

# وضعیت تغییر در درآمد شغلی افراد در اثر شیوع بیماری کووید ۱۹ به تفکیک منطقه محل سکونت و

## جنس (درصد)

ویژگی‌های فرد	از دست دادن همه‌ی درآمد شغلی	کاهش درآمد شغلی نسبت به پیش از شیوع بیماری	عدم تغییر درآمد شغلی نسبت به پیش از شیوع بیماری	افزایش درآمد شغلی نسبت به پیش از شیوع بیماری	نداشتن درآمد شغلی پیش از شیوع بیماری
کل	۵/۳	۲۵/۹	۲۸/۱	۰/۶	۳۷/۶
منطقه محل سکونت	شهری	۵/۴	۲۵/۸	۲۹/۷	۰/۷
	روستایی	۴/۶	۲۶/۴	۲۲/۰	۰/۲
جنس	مرد	۷/۳	۴۵/۲	۳۹/۶	۰/۶
	زن	۳/۴	۸/۴	۱۷/۶	۰/۶

\* درصدگیری در بین افراد ۱۸ ساله و بالاتر جامعه صورت گرفته است.

## وضعیت تغییر در درآمد شغلی افراد در اثر شیوع بیماری کووید ۱۹ به تفکیک گروه‌های عمده شغلی

گروه‌های عمده شغلی	از دست دادن همه‌ی درآمد شغلی	کاهش درآمد شغلی نسبت به پیش از شیوع بیماری	عدم تغییر درآمد شغلی نسبت به پیش از شیوع بیماری	افزایش درآمد شغلی نسبت به پیش از شیوع بیماری	نداشتن درآمد شغلی پیش از شیوع بیماری
تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان	۱۷۷	۴۶/۱	۳۰/۶	۵/۲	۰/۱
صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط	۱۲/۶	۶۳/۸	۲۲/۳	۰/۲	۰/۳
کارکنان مشاغل ساده	۱۵/۷	۶۳/۴	۱۹/۱	۰/۲	۰/۵
کارکنان پشتیبانی دفتری	۱۴۹	۲۶/۸	۵۶/۴	۱/۸	۰
کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش	۱۱۸	۶۹/۸	۱۶/۳	۰/۵	۱/۲
کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری	۳/۰	۵۰/۵	۴۴/۴	۰/۱	۱/۲
متخصصان	۱۰/۱	۳۰/۳	۵۸/۰	۰/۵	۰/۰
متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران	۹/۴	۶۸/۷	۱۹/۲	۰/۳	۰/۶
مدیران	۹/۷	۳۹/۲	۴۹/۶	۱/۲	۰/۶
مشاغل نامشخص یا اظهارنشده	۷/۳	۳۵/۵	۴۶/۱	۱/۹	۹/۰
مشاغل نیروهای مسلح	۰/۳	۸/۸	۹۰/۵	۰/۳	۰

\*درصدگیری در بین افراد ۱۸ ساله و بالاتر جامعه صورت گرفته است.



## وضعیت تغییر در درآمد شغلی افراد در اثر شیوع بیماری کووید ۱۹ به تفکیک گروه‌های عمده شغلی

گروه‌های عمده شغلی	از دست دادن همه‌ی درآمد شغلی	کاهش درآمد شغلی نسبت به پیش از شیوع بیماری	عدم تغییر درآمد شغلی نسبت به پیش از شیوع بیماری	افزایش درآمد شغلی نسبت به پیش از شیوع بیماری	نداشتن درآمد شغلی پیش از شیوع بیماری
تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان	۱۷۷	۴۶۱	۳۰۶	۵۲	۰/۱
صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط	۱۲۶	۶۳۸	۲۲۳	۰/۲	۰/۳
کارکنان مشاغل ساده	۱۵۷	۶۳۴	۱۹۱	۰/۲	۰/۵
کارکنان پشتیبانی دفتری	۱۴۹	۲۶۸	۵۶۴	۱/۸	۰
کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش	۱۱۸	۶۹۸	۱۶۳	۰/۵	۱/۲
کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری	۳۰	۵۰۵	۴۴۴	۰/۱	۱/۲
متخصصان	۱۰۱	۳۰۳	۵۸۰	۰/۵	۰/۰
متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران	۹۴	۶۸۷	۱۹۲	۰/۳	۰/۶
مدیران	۹۷	۳۹۲	۴۹۶	۱/۲	۰/۶
مشاغل نامشخص یا اظهارنشده	۷۳	۳۵۵	۴۶۱	۱/۹	۹/۰
مشاغل نیروهای مسلح	۰/۳	۸۸	۹۰/۵	۰/۳	۰

\*درصدگیری در بین افراد ۱۸ ساله و بالاتر جامعه صورت گرفته است.



**درصد خانوارها با حداقل یک عضوی که شغل خود را از دست داده است به تفکیک منطقه محل سکونت و بعد خانوار**

روستایی	شهری	کل	بعد خانوار
۰	۳۵	۲۹	۱ نفره
۴/۱	۱۱/۰	۹/۵	۲ نفره
۱۰/۵	۱۵/۳	۱۴/۴	۳ نفره
۱۴/۴	۱۸/۱	۱۷/۲	۴ نفره و بالاتر

\* درصدگیری در بین خانوارهای جامعه آمارگیری صورت گرفته است.



سپاس از توجه شما

به امید مؤثر بودن نتایج آمارگیری در مبارزه با آثار سوء بیماری



پژوهشکده‌ی آمار

<https://srtc.ac.ir>